

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Tampereen kaupunki
Sosiaali- ja terveyslautakunta
PL 487
33101 Tampere

kirjaamo@tampere.fi

Valvontapäätös

ASIA VAATIMUS KASVOMASKIN KÄYTÖSTÄ NEUVOLAVASTAANOTOLLA

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston tietoon on 11.8.2021 saatettu, että Tampereen kaupungin Tiptien lastenneuvolassa lääkärin vastaanottokäynti jäi kyseisellä viikolla toteutumatta, koska vanhemmat eivät suostuneet pitämään kasvomaskia vastaanottokäynnillä.

Aluehallintovirasto on selvittänyt asiaa terveydenhuollon valvonta-asiana.

Selvitykset

Aluehallintovirastoon on toimitettu ote Tampereen Sosiaali- ja terveyslautakunnan 5.10.2021 päivätyistä viranhaltijapäätöksistä ja apulaispormestari Johanna Loukaskorven 5.10.2021 päivätty selvitys sekä Tampereen kaupungin selvityksen toimittamisen ajankohdassa voimassa olleet suositukset liittyen koronavirukselta suojautumiseen kaupungin palveluissa, neuvolapalveluiden kirjallinen ohje sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluiden pandemiatiedote.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Ratkaisu

Aluehallintovirasto ei ole havainnut Tampereen kaupungin toiminnassa lainvastaista tai epäasianmukaista menettelyä.

Ilmoitus ei anna aluehallintovirastolle aihetta enempiin toimenpiteisiin. Valvonta-asian käsittely aluehallintovirastossa päättyy.

Perustelut

Tampereen kaupungin Sosiaali- ja terveyslautakunnan 5.10.2021 päivätyssä viranhaltijapäätöksen otteessa 5.10.2021 todetaan, että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon annetaan päätöksen liitteenä oleva selvitys Tampereen kaupungin terveydenhuollon palveluja käyttävien

potilaiden ja heidän saattajiensa maskisuosituksesta/ohjeistuksesta.

Johanna Loukaskorven 5.10.2021 päivätyssä selvityksessä kerrotaan, että Tampereen kaupungin kasvomaskisuositukset ovat koko pandemian ajan noudattaneet kulloinkin vallitsevia kansallisiin suosituksiin perustuvia Pirkanmaan sairaanhoitopiirin asettamia alueellisia suosituksia. Elokuusta 2020 lähtien on ollut voimassa vahva suositus, että kaupungin tiloissa, myös sosiaali- ja terveystalouksissa, asioidessa käytetään kasvomaskia. Selvityksen antohetkellä suositus on koskenut kaikkia 12 vuotta täyttäneitä.

Selvityksessä kerrotaan, että työntekijät ovat tarjonneet kasv suojaimen käytettäväksi niille 12 vuotta täyttäneille asiakkaille, jotka ovat saapuneet vastaanotolle ilman kasv suojaainta. Kasv suojaimen käyttö ei kuitenkaan ole ollut missään yksikössä pakollista.

Selvityksen mukaan asiakkaille on tarjottu palvelut siitä huolimatta, että he ovat saapuneet vastaanotolle ilman kasv suojaainta tai eivät ole ottaneet vastaan tarjottua suojaainta. Turvavälien toteutumisesta ja hygieniaoikeistuksen toteutumisesta ja työntekijän omasta suojaautumisesta on tällöin pidetty mahdollisimman hyvää huolta. Turvavälien toteutuminen ei kuitenkaan neuvolavastaanotolla ole kokoaikaisesti mahdollista, ja tällaisessa tilanteessa tiedetäänkin tapahtuneen ainakin yksi koronavirustartunta asiakkaasta työntekijään ammattilaisen omasta suojaautumisesta huolimatta.

Selvityksessä kerrotaan, että selvityspyynnössä viitatussa tilanteessa on kuitenkin tapahtunut elokuussa 2021 kaksi poikkeusta yllä olevasta. Tipotien neuvolassa työskennellyt lääkäri ei ollut tullut tietoiseksi ohjeistuksesta ottaa vastaan asiakkaat kaikissa tilanteissa riippumatta siitä, käyttävätkö nämä kasv suojaainta tai eivät. Kahden asiakaskäynnin kohdalla kyseinen lääkäri päätyi ratkaisuun, jossa asiakkaille annettiin uusi aika 1–2 viikon päähän lääkärille. Kummassakaan tilanteessa lapsen kasvussa, kehityksessä tai terveydentilassa ei ollut ilmennyt mitään huolestuttavaa eikä käyntien siirtäminen muodostanut riskitilannetta. Kyseessä oli kuitenkin selkeä poikkeama kaupungin ohjeistuksesta. Tilanteet tulivat esille, kun koronapandemiaohjeistuksia käytiin henkilöstön kanssa läpi.

Selvityksen mukaan edellä kuvattu tilanne on ainoa lasten, nuorten ja perheiden palveluissa esille tullut poikkeama, ja tässäkin tapauksessa suunnitellut käynnit toteutuivat, vaikkakin viiveellä.

Aluehallintovirastoon on toimitettu selvityksen liitteenä Tampereen kaupungin selvityksen antohetkellä voimassa olleet suositukset liittyen

koronavirukselta suojautumiseen kaupungin palveluissa, neuvolapalveluiden kirjallinen ohje sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluiden pandemiatiedote, jossa selvityksen mukaan on tapahtuneen jälkeen korostettu palveluiden tarjoamista asiakkaan kasvosuojaimen käytöstä riippumatta.

Koronaviruspandemiaan liittyvissä ohjeissa Tampereen kaupungin internetsivuilla (kuvakaappaus 1.10.2021) on todettu, että sovittuihin tapaamisiin ei saa tulla, jos henkilöllä on hengitystieinfektion oireita tai henkilö on määrätty eristykseen tai karanteeniin tai on ulkomaanmatkan vuoksi omaehtoisessa karanteenissa. Sivulla pyydetään perumaan tarvittaessa aika tai tapaaminen. Sivulla todetaan, että: "Huolehdi hyvästä hygieniasta eli pese kädet tullessasi palvelupisteisiin ja sieltä lähtiessäsi, käytä maskia sekä pidä fyysistä etäisyyttä toisiin ihmisiin myös odotustiloissa." Sivulla kerrotaan, että Tampereen kaupungin henkilöstö käyttää kasvomaskia työtehtävissään kaikilla kaupungin työpaikoilla. Maskin sijaan päiväkotien ja koulujen työntekijät voivat käyttää visiiriä.

Ohjeissa neuvolapalveluiden käyttöön koronapandemian aikana todetaan, että: "Äitiys- ja lastenneuvolapalvelut toimivat normaalisti. Myös ryhmäneuvoloita ja perhevalmennuksia järjestetään edelleen. Neuvolakäyntejä ja ryhmiä voidaan tarvittaessa toteuttaa myös etäyhteyksin. Äitiys- ja neuvolakäynnille voivat tulla molemmat vanhemmat. On toivottavaa, että neuvolaan ei tulisi vanhemman tai vanhempien mukana kuin terveystarkastukseen tuleva lapsi. Joidenkin neuvoloiden odotustilat ovat ahtaita, joten turvavälien pitäminen on haastavaa. Neuvolavastaanotolle ei saa tulla, jos sinulla on hengitystieinfektion oireita tai sinut on määrätty eristykseen tai karanteeniin tai olet ulkomaanmatkan vuoksi omaehtoisessa karanteenissa. Lisätietoja THL:n sivuilta: [Matkustaminen ja koronaviruspandemia \(linkki\)](#). Jos sinulla herää huoli lapsesi voinnista tai raskaudestasi, ole yhteydessä omaan neuvolaasi."

Tampereen kaupungin Sosiaali- ja terveystieteiden lasten, nuorten ja perheiden palveluiden neuvolatoiminnan 12.3.2021 päivytyssä tiedotteessa "Tiedote neuvolapalveluiden asiakkaille pandemian aikana" kerrotaan mm., että äitiys- ja lastenneuvolapalvelut ovat toimineet kyseisellä hetkellä normaalisti, yleisiä turvaohjeita noudattaen. Neuvolakäyntejä ja ryhmiä (lähellä korkeintaan 6 henkilöä, yli 6 kk ikäiset lapset lasketaan henkilölukuun) on voitu osin toteuttaa myös etäyhteyksin. Perhevalmennukset on toteutettu etäyhteyksin. Äitiys- ja lastenneuvolakäynneille toiveena on ollut, että perhe harkitsee tarkasti, kuka vastaanotolle tulee mukaan. Tarkkaa harkintaa on toivottu muiden kuin terveystarkastukseen tulevan lapsen mukaan ottamiseen. Neuvolavastaanotolle ei ole voinut tulla seuraavissa tilanteissa: jos huoltajalla tai lapsella on ollut hengitystieinfektion oireita, huoltaja tai lapsi

on palannut ulkomaanmatkalta tai on määrätty eristykseen tai karanteeniin tai on omaehtoisessa karanteenissa. Tiedotteessa on ohjeistettu seuraavanlaisesti: "Neuvolaan tullessasi pese omat ja lapsesi kädet ja pidä fyysistä etäisyyttä toisiin henkilöihin neuvolan odotustiloissa. Neuvoloissa ei tällä hetkellä ole odotustiloissa leluja. Paikalle kannattaa tulla lähellä annettua vastaanottoaikaa ja vastaanoton jälkeen suositellaan poistumaan odotustilasta mahdollisimman joutuisasti. Odotustiloissa noudatetaan yleisiä kokoontumis- ja suojautumisohteja, vahvasti suosittelemme maskin käyttöä neuvolatiloissa."

Tampereen kaupungin Sosiaali- ja terveystieteiden tiedotteessa "Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tiedote koronapandemiatilanteesta 20.9.2021" todetaan, että lasten, nuorten ja perheiden palveluissa noudatetaan kansallisia, PSHP:n ja Tampereen kaupungin linjauksia. Maskeja koskien tiedotteessa mainitaan suositus kansalaisille kasvomaskien käytöstä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin alueella (päiv. 16.9.2021) ja todetaan, että Pirkanmaan sairaanhoitopiiri suosittelee kansalaisille (yli 12 v.) kasvomaskien käyttöä julkisissa tiloissa, myös lanun palveluissa. Jos asiakkaalla ei ole maskia, se voidaan antaa hänelle toimipisteestä. Tiedotteessa mainitaan, että maskia käyttämättömältä asiakkaalta ei voida kuitenkaan palvelua evätä.

Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen (SopS 59/1991) 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen 24 artiklan 1 kohdassa veloitetaan sopimusvaltiot tunnustamaan, että lapsella on oikeus nauttia parhaasta mahdollisesta terveydentilasta, ja 2 kohdassa pyrkimään tämän oikeuden täysimääräiseen toteuttamiseen ja ryhtymään asianmukaisiin toimiin erityisesti: ... varmistaakseen, että kaikki lapset saavat välttämättömän lääkärin- ja terveydenhoidon, jossa painottuu perusterveydenhoidon kehittäminen, ...varmistaakseen, että yhteiskunnan kaikki kerrokset, erityisesti vanhemmat ja lapset, saavat tietoa ja opetusta ja että heitä tuetaan käyttämään saamiaan perustietoja lapsen terveydestä ja ravinnosta, rintaruokinnan eduista, ympäristöhygieniasta ja onnettomuuksien ehkäisystä...

Suomen perustuslain (731/1999) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.

Suomen perustuslain 7 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Suomen perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

Valtioneuvoston tartuntataudeista antaman asetuksen (146/2017) 1 §:n 14 kohdan mukaan yleisvaarallisia tartuntatauteja ovat SARS, MERS ja muu uuden koronavirustyyppin aiheuttama vaikea infektio.

Tartuntatautilain (1227/2016) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 6 §:n mukaan tässä laissa tarkoitettujen valtion viranomaisten ja asiantuntijalaitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien on järjestelmällisesti torjuttava tartuntatauteja sekä varauduttava terveydenhuollon häiriötilanteisiin. Niiden on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta toimialueellaan.

Tartuntatautilain 9 §:n mukaan kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja tässä laissa säädetään. Kunnassa on oltava kuntaan virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri. Terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavan lääkärin on otettava selvää epäillyn tai todetun tartuntataudin laadusta ja sen levinneisyydestä sekä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Tartuntatautilain 17 §:n 1 momentin mukaan terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksikön on torjuttava suunnitelmallisesti hoitoon liittyviä infektioita. Toimet on sovitettava yhteen terveydenhuoltolain 8 §:ssä säädettyjen potilasturvallisuutta edistävien toimien kanssa. Pykälän 2 momentin mukaan toimintayksikön johtajan on seurattava tartuntatautien ja lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien esiintymistä ja huolehdittava tartunnan torjunnasta. Toimintayksikön on huolehdittava

potilaiden, asiakkaiden ja henkilökunnan tarkoituksenmukaisesta suojauksesta ja sijoittamisesta sekä mikrobilääkkeiden asianmukaisesta käytöstä. Pykälän 3 momentin mukaan toimintayksikön johtajan on käytettävä apunaan tartuntatautien torjuntaan perehtyneitä terveydenhuollon ammattihenkilöitä ja sovitettava toimintansa yhteen kunnan tai kuntayhtymän toteuttamien toimien sekä valtakunnallisten hoitoon liittyvien infektioiden torjuntaohjelmien kanssa.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan lain tarkoituksena on edistää ja ylläpitää väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä sosiaalista turvallisuutta.

Terveydenhuoltolain 8 §:n 1 momentin mukaan terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua.

Hallintolain (434/2003) 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta lausui (PeVL 12/2021 vp, kohdat 19 ja 77–80) velvollisuudesta kasvomaskin tai hengityssuojaimen käyttöön keväällä 2021 käsitellessään hallituksen esitystä laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta (HE 39/2021 vp). Hallitus peruutti sittemmin esityksensä, eikä ehdotettu laki tullut voimaan.

Lakiehdotuksen 2 §:n 4 momentin mukaan liikkumiskiellon soveltamisalaan kuuluvalla alueella jokaisen vuonna 2007 tai sitä ennen syntyneen olisi tullut käyttää kasvomaskia tai hengityssuojainta sisätiloissa ja liikennevälineissä, joissa on muita kuin samaan talouteen kuuluvia henkilöitä. Perustuslakivaliokunta totesi, että ehdotetussa velvollisuudessa kasvomaskin käyttöön oli kyse puuttumisesta itsemääräämisoikeuteen ja henkilökohtaiseen vapauteen. Valiokunta kuitenkin katsoi, että maskin käyttövelvollisuus muodostaisi melko vähäisen rajoituksen perusoikeuksiin. Valiokunnan mielestä oli selvää, että velvollisuudelle esitetyt perustelut huomioiden epidemiologiseen välttämättömyyteen sidotusta velvollisuudesta voitaisiin säätää perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten puitteissa esimerkiksi tartuntatautilaissa toistaiseksi voimassa olevin sääntelyin ilman tarvetta turvautua perustuslain 23 §:n nojalla säädettävää tilapäistä perusoikeuspoikkeusta merkitsevään lainsäädäntöön. Perustuslakivaliokunta painotti lausunnossaan tarvetta julkisen vallan toimesta varmistaa, että lain mukaisen velvollisuuden

täyttämisen edellytyksenä olevia kasvomaskeja on jokaisen saatavilla mahdollisen varattomuuden estämättä.

Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen mukaan

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus> , luettu 21.11.2022)

koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Se voi tarttua myös kosketuksen kautta tai ilmanteitse. Kasvomaski estää pisaroiden leviämistä ympäristöön ja käyttämällä kasvomaskia voi suojata muita tartunnalta. Maski suojaa maskityypistä riippuen jonkin verran myös kantajaansa.

Aluehallintovirasto toteaa, että potilaan ja/tai vierailijoiden velvoittamisessa kasvomaskin tai hengityssuojaimen käyttöön terveydenhuollon toimintayksikön tiloissa on kyse viime kädessä perusoikeuksien yhtäältä rajoittamisesta ja toisaalta turvaamisesta, ja niiden välisestä punninnasta. Kasvomaskin käyttöä koskevalla vaatimuksella puututaan henkilön itsemääräämisoikeuteen ja henkilökohtaiseen vapauteen. Vaikka kyseessä on sinänsä vähäinen perusoikeusrajoitus, tulee asiaa arvioida perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten perusteella.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on yliopiston maskipakkoa koskevassa ratkaisussaan (EOAK/4732/2020) arvioinut opiskelijoille asetettua velvollisuutta käyttää kasvomaskia yliopiston tiloissa oleskellessaan. Apulaisoikeusasiamies totesi, että asia ei antanut aiheutta oikeusasiamiehen toimenpiteisiin.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on antanut ratkaisun kanteluun (EOAK/7529/2020), joka koski Ateneumin taidemuseon menettelyä kasvomaskin käyttämisen valvonnassa. Kantelijan mukaan museon vahtimestarit olivat kehottaneet häntä pitämään kasvomaskia nenän päällä, minkä kantelija katsoi olevan puuttumista hänen henkilökohtaiseen vapauteensa ja koskemattomuuteensa. Apulaisoikeusasiamies katsoi, ettei asiassa ollut ilmennyt sellaista, mikä olisi antanut aiheutta hänen enempään toimenpiteisiinsä.

Apulaisoikeusasiamies on terveydenhuollon yksikön kasvomaskipakkoa koskevassa ratkaisussaan (EOAK/8453/2020) katsonut, että asettamalla vaatimuksen kasvomaskin käyttämisestä potilaiden ja henkilökunnan terveyden ja hengen suojaamiseksi yleisvaaralliselta tartuntataudilta HUSin sikiöseulontayksikkö ja Naistenklinikan vastasyntyneiden teho-osasto eivät ole ylittäneet niille kuuluvaa toimivaltaa. Apulaisoikeusasiamiehen ratkaisussa todetaan, että asiassa ei näin ollen ole ilmennyt aiheutta epäillä lainvastaista tai virheellistä menettelyä taikka velvollisuuden laiminlyöntiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 10.9.2020 kirjeellä (VN/20160/2020) ohjannut, että alueellisten toimenpiteiden valmistelua ja päätöksentekoa varten tartuntatautilain mukaisten viranomaisten on organisoiduttava ja suunniteltava keskinäinen prosessinsa. Kirjeessä todetaan alueen suosituksista, päätöksistä ja muista toimenpiteistä, että sairaanhoitopiirin vastuulla on tarkentaa alueen epidemiologisen tilanteen kuvaa ja tehdä johtopäätökset siihen sekä THL:n tietoon ja ohjeistuksiin pohjaten. Sairaanhoitopiiriin tulee sen mukaisesti tarkemmin ohjeistaa alueensa kuntia toimenpiteiden sisällössä ja toteuttaa ne kuntien kanssa sovittavalla työnjaolla. Sairaanhoitopiiriin tulee myös asiantuntemuksensa mukaisesti huolehtia alueensa tartuntatautien torjuntatoimenpiteiden sisällöllisestä yhteensopivuudesta. Kuntien ja kuntayhtymien tulee THL:n ja sairaanhoitopiiriin tietoon, arvioon, ohjeistuksiin sekä sairaanhoitopiiriin kanssa tehtyihin arvioihin ja johtopäätöksiin perustuen päättää ja toteuttaa niiden vastuulle kuuluvat toimenpiteet. Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin alueelle on perustettu Pirkanmaan alueellinen pandemiaohjausryhmä, jonka ensimmäinen kokous on pidetty 29.9.2020, ja jonka tiedotteet ovat luettavissa Taysin internetsivulta https://www.tays.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/Koronavirus_COVID19/Pirkanmaan_koronavirustilanne_ ja_suosituksel löytyvistä linkeistä.

Pirkanmaan alueellisen pandemiaohjausryhmän 3.8.2021 päivätyn tiedotteen mukaan Pirkanmaan hankalaan koronatilanteeseen ei ole tullut helpotusta, ja tilanne on mennyt edelleen huonompaan suuntaan. Alueellinen pandemiaohjausryhmä on todennut kokouksessaan 3.8., että Pirkanmaan sairaanhoitopiiri siirtyy koronaepidemian leviämisvaiheeseen. Koronan ilmaantuvuus alueella on ollut kuluneen kahden viikon ajalta 149 tartuntaa 100 000:ta asukasta kohden. Positiivisten osuus Fimlabissa tehdyistä testeistä on ollut edellisen viikon ajalta 4,4 prosenttia. Maskisuosituksen osalta todetaan, että vahvat maskisuositukset pysyvät voimassa Pirkanmaalla. Lisäksi todetaan, että yli 12-vuotiaiden maskinkäyttösuositus jatkuu kouluissa ainakin siihen saakka, kunnes 12–15-vuotiaat ovat voineet saada kaksi rokoteannosta.

Pirkanmaan alueellisen pandemiaohjausryhmän 10.8.2021 päivätyn tiedotteen "Ahkera rokottautuminen ja maskit tuovat toivoa hankalaan koronatilanteeseen" todetaan, että Pirkanmaa on ollut edelleen leviämisvaiheessa. Edeltävän viikon aikana tartuntaluvuissa on tehty jälleen uusi ennätys, 559 tartuntaa. Koronan ilmaantuvuus on kuluneen kahden viikon ajalta ollut 200 tartuntaa 100 000:ta asukasta kohden. Positiivisten osuus Fimlabissa tehdyistä testeistä on ollut 5,3 prosenttia viikolla 31. Tiedotteessa todetaan, että rokotusten ohella kirurgisten suun- nenäsuojusten ahkera käyttö kuuluu koulujen tärkeimpiin terveysturvallisuustoimiin. Suojaimia on suositeltu yli 12-vuotiaille. Lisäksi tiedotteessa on todettu, että Pandemiaohjausryhmä ei tehnyt muutoksia voimassa oleviin suosituksiin.

Aluehallintovirasto toteaa, että Tampereen kaupungilla on ollut yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi luokitellun koronapandemian aikana tartuntatautilain 6 § ja 9 §:n mukainen velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin epidemian torjumiseksi sekä terveydenhuoltolain 8 §:n mukainen velvollisuus varmistaa toiminnassaan potilasturvallisuus. Lisäksi Tipotien neuvolalla on ollut terveydenhuollon toimintayksikkönä tartuntatautilain 17 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus torjua suunnitelmallisesti hoitoon liittyviä infektioita. 3.8.2021 Pirkanmaan alueellinen pandemiaohjausryhmä on arvioinut alueen olevan leviämisvaiheessa, mikä tarkoittaa sosiaali- ja terveysministeriön 1.6.2021 julkaisun *Toimintasuunnitelma covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen* mukaan tilannetta, missä epidemian kasvu nopeutuu edelleen, ja tapaukset leviävät väestössä alueellisesti tai laajemmin, ja missä jäljitys vaikeutuu. Aluehallintovirasto toteaa saamiensa tietojen perusteella, että Tampereen kaupunki on aluehallintovirastolle toimittamissa ohjeistuksissaan noudattanut Pirkanmaan alueellisen pandemiaohjausryhmän antamaa vahvaa suositusta kasvomaskin (kirurgisen suu-nenäsuojuksen) käytöstä yli 12-vuotialle. Aluehallintovirasto ei näiltä osin katso asiassa tapahtuneen moitittavaa tai lainvastaista menettelyä.

Selvityksessä saatujen tietojen mukaan lasten, nuorten ja perheiden palveluissa asiakkaille on tarjottu palvelut siitä huolimatta, että he ovat saapuneet vastaanotolle ilman kasv suojausta tai eivät ole ottaneet vastaan tarjottua suojausta. Kasvosuojaimen käyttö ei ole ollut missään yksikössä pakollista. Turvavälien toteutumisesta ja hygieniaoheistuksen toteutumisesta ja työntekijän omasta suojautumisesta on tällöin pidetty mahdollisimman hyvää huolta. Aluehallintovirasto toteaa, että Tampereen kaupunki on pyrkinyt tilanteissa, missä lapsen huoltaja on kieltäytynyt käyttämästä kasvomaskia, varmistamaan potilasturvallisuutta keinoilla, jotka puuttuvat yksikön perusoikeuteen maskipakkoa vähemmän. Asiassa syntyy myös vaikutelma, että Tampereen kaupunki on ohjeistusta laatiessaan huomionnut lapsen edun näkökulman mahdollisten huoltajien ja terveydenhuoltohenkilöstön välille maskisuosituksen noudattamisesta syntyvien ristiriitatilanteiden varalta. Aluehallintovirasto ei näiltäkään osin katso asiassa tapahtuneen moitittavaa tai lainvastaista menettelyä.

Selvityksen mukaan Tampereen kaupungin lasten, nuorten ja perheiden palveluissa kasvomaskeja koskevasta ohjeistuksesta on poikettu kaksi kertaa, koska lastenneuvolassa työskennellyt lääkäri ei ollut ohjeistuksesta tietoinen. Molemmassa tapauksessa lasten suunnitellut lääkärikäynnit ovat toteutuneet, vaikkakin viiveellä. Selvityksen mukaan Tampereen kaupungin lasten, nuorten ja perheiden palveluiden pandemiatiedotteessa on tapahtuneen jälkeen korostettu palveluiden tarjoamista asiakkaan kasv suojausten käytöstä riippumatta.

Aluehallintovirasto toteaa saamiensa tietojen perusteella, että Tampereen kaupungin lasten, nuorten ja perheiden palveluissa ei ole havaittavissa lainvastaista tai epäasianmukaista toimintaa kasvomaskin käytöstä annetun ohjeistuksen ja sen mukaisten käytäntöjen osalta. Ohjeistuksesta poikkeaminen on johtunut yksittäisen työntekijän toiminnasta, hänen ollessa tietämätön ohjeistuksesta. Aluehallintovirasto kannustaa jatkossa Tampereen kaupunkia varmistamaan, että työntekijät ovat tietoisia terveydenhuollon yksikköjä koskevista toimintaohjeista.

Ilmoitus ei anna aluehallintovirastolle aihetta enempiin toimenpiteisiin. Valvonta-asian käsittely aluehallintovirastossa päättyy.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Lapsen oikeuksia koskeva YK:n yleissopimus (SopS 59/1991) 3 artikla, 24 artikla

Suomen perustuslaki (731/1999) 2 §, 7 §, 19 §, 22 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 §

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1 §, 6 §, 8 §, 9 §, 17 §

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 2 §, 8 §

Hallintolaki (434/2003) 6 §

Kansanterveyslaki (66/1972) 2 § 2 mom.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella voi hakea valittamalla muutosta.

SALASSAPITO

Julkinen

Lisätietoja

Lisätietoja antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Miia Kaartinen, puh. 0295 018 091, etunimi.sukunimi(at)avi.fi

Lakimies

Niklas Nähls

Aluehallintoylilääkäri

Miia Kaartinen

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti viimeiseltä sivulta ilmenevin tavoin.

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Suoritemaksu Maksuton

Tiedoksi Johanna Loukaskorpi
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto
Ilmoittaja

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Postiosoite: PL 5, 13035 AVI

Puhelinvaihde: 0295 016 000

kirjaamo.lansi@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja LSSAVI/12627/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/12627/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kaartinen Miia 25.11.2022 10:34

Ratkaisija Nåhls Niklas 25.11.2022 11:01